

هم‌صدایی برای نجات ایران جبهه نجات آب

محسن جلیپور

سازمان ملل، شعار روز جهانی آب را «آب و اشتغال» تعیین کرده است. گمان می‌کنم این شعار بسیار مناسب حال ماست. همین شعار دو کلمه‌ای، می‌تواند اصلی‌ترین سوالات استراتژیک فراروی کشور را در پنج سال آینده، به طور مجمل و گویا بیان کند. در بین عوامل تهدیدکننده پایایی ایران، دو مورد به صورت

بارز خود را نشان می‌دهد. این دو عامل، توانایی بی‌ثبات‌سازی کلان سرزمینی فراتر از تأثیر هر جنگ و دشمن خارجی، کاهش قیمت نفت یا هر تهدید دیگری را دارند. شاید تنها «کاهش سرمایه اجتماعی» بتواند هم سنگ این دو تصور شود.

۱. انباشت خطرناک جمعیت بیکاران، ناشی از اثر هم‌زمان دو پدیده ذیل حاصل شد. از یکسو اقتصادسترون، از زایش فرصت اشتغال در طول دولت نهم و دهم عقیم ماند. از سوی دیگر ورود انبوهی از متولدین سالهای رونق زاد و ولد به سن کار، در دهه گذشته رخ داد. اثر تجمعی این دو عامل به ثابت ماندن قدر مطلق تعداد فرصت‌های شغلی، در طول هفت سال انجامید و لشکر بیکران بیکاران پدید آمد... سپاهیان مظلوم بی‌ثباتی!

۲. بحران آب به چنان ابعادی رسید که: ایران در اضافه برداشت آب از طبیعت، مقام اول خود را با فاصله‌ای بزرگ از مصر که جایگاه دوم را دارد، تثبیت کرد. دو سوم دشتهای کشور درگیر تنش آبی است و اضافه برداشت از منابع آب زیرزمینی، توان آبدهی را در بسیاری از دشتهای ایران بصورتی غیر بازگشت‌پذیر کرده‌ایم. اهداف تعادل بخشی برنامه‌های چهارم و پنجم با شکست فاحش روبروست. ساختار مدیریت بحران، به تمامی فروپاشیده است. برای کاهش آثار مخرب هر دو تهدید به شدت خطرناک، به یک وفاق ملی، حرکت گسترده و مشارکت همگانی نیاز است. لازمه چنین فضایی شناخت اجزای این بحران، تدوین نقشه راه متفق‌علیه و از همه مهم تر فرهنگ سازی با هدف اجماع ملی بر اولویت قطعی مساله و بسیج عمومی است. از بسیجی شبیه بسیج اقوام ایرانی در دفاع مقدس، سخن می‌گویم. اتاق ایران در دهه اخیر به تدریج، جایگاه «مساله آب» را در سیاست‌گذاری‌های خود ارتقا داده است. امروز «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب کشور» که بنا به تکلیف قانون ایجادش به اتاق سپرده شده، فعالیت موثری در سطح ملی دارد. صدها کار مبارک، ثمره این تلاش است. وقتی طرح انتحاری فدک، در دولت دهم، در پی اختصاص بیست میلیارد متر مکعب آب برای گسترش کشاورزی بود، گزارش‌های علمی به بالاترین مقامات و تلاش سیاسی رییس وقت اتاق - دکتر نهاوندیان - سبب توقف آن فاجعه شد. ما با بازگشت به عصر بی‌برنامگی آبی یعنی فروگذاری دید حوضه‌ای و بازگشت به استانی شدن تخصیص از یک طرف و عدم اولویت تعادل بهشی و اجازه تخصیص جدید در مناطق بحرانی از دیگر سو، مردانه جنگیدیم. در مساله آب نه به مشارکت سود آور در بازتعریف غارت آب بلکه همیشه به منفعت کشور و محوریت پایایی منابع، پای بند بودیم. بحران آب نه تنها سرمایه‌گذاری‌های کشاورزی، صنعتی، گردشگری و شهرسازی جامعه کسب و کار ایران را تهدید می‌کند بلکه سبب بی‌ثباتی بوم، در گستره کشور است. این است که اتاق از هیچ کوششی در کمک به حل این بحران ملی فروگذار نکرده و از هر تلاشی برای اطلاع‌رسانی لازم به مردم و مسئولین استفاده کرده است. ایران دوبرابر میزان آرماتی، آب مصرف می‌کند. برای ساماندهی اضطرابی به بحران و جلوگیری از فروپاشی آبی - محیط زیستی کشور، راهی جز کاهش سریع بیست درصد از مصرف پیش رو نیست. بر این اساس برای نجات ایران، نبردی سهمگین در پیش است و همه‌آحاد اقتصادی و مردم می‌توانند در این حرکت سرنوشت ساز مشارکت داشته باشند. در ماموریت «نجات آب - نجات ایران» دست به دست هم دهیم.

* رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

رقابت تنگ‌تنگ استان‌ها برای جذب سرمایه‌گذاری فرصت طلایی سال ۹۵

محمدرضا دهقان‌پور

سال ۱۳۹۴ با تمامی فراز و نشیب‌های اقتصادی که به همراه داشت، به پایان رسید. در این سال اقتصاد کشور از مرحله‌ی تحریم‌های هدفمند وارد پساتحریم و سپس دوران پسابرجام شد. این گشایش را باید به فال نیک گرفت و امید داشت که در این برهه از زمان، فرصتی برای خروج از رکود آزردهنده‌ی سال‌های اخیر

فراهم شود و اقتصاد، دوران رونق و پویایی خود را آغاز کند. با توجه به شرایط به وجود آمده، انتظار می‌رود سال ۱۳۹۵ سال ورود سرمایه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های جدید داخلی و خارجی باشد. به نوعی می‌توان سال جدید را سال سرمایه‌گذاری تلقی کرد به شرط آنکه فضای کسب و کار و فضای سیاسی از ثبات مطلوبی برخوردار بوده و ناملایمات در آن به حداقل ممکن برسد. قاعدتاً هرگونه جریان‌سازی، تصمیم‌گیری خلق الساعه، رفتارهای هیجانی و تبلیغاتی نامطلوب در سال جدید می‌تواند برای اقتصاد کشور گران تمام شود و موجبات فرار سرمایه و عدم سرمایه‌گذاری را فراهم آورد و نکته مهمتر اینکه ممکن است خسارات احتمالی به قدری سنگین باشد که نتوان به سادگی از پس جبران آن برآمد.

طبیعتاً با فرض مطلوب یا ثابت بودن شرایط، در سال جدید، جریان سرمایه‌گذاری‌ها به سمت استان‌هایی خواهد رفت که از قبل زمینه‌ی جذب و هدایت سرمایه‌گذاری‌های داخلی و مهمتر از آن خارجی را مهیا کرده باشند. اینکه صرفاً در لفظ و بیان به ظرفیت‌ها و قابلیت‌های فراوان استان کرمان اشاره به شود کفایت نمی‌کند و جذاب نخواهد بود. گرچه این شرط لازم است اما کافی نیست. در واقع شرط کافی برای سرمایه‌گذاران به ویژه خارجیان زمانی تداعی می‌شود که بستر لازم برای جذب آنان در قالب انداختن فرش قرمز مهیا گردد، همان فرش قرمزی که در این سالها سخن زیادی پیرامونش گفته شده اما به صورت واقعی و عملیاتی.

سال ۹۵ شرایطی بسیار استثنایی دارد و شاید نتوان به راحتی چنین فرصتی را به دست آورد. زمانی که شرایط اقتصادی استثنایی می‌شود قطعاً نحوه‌ی برنامه‌ریزی، مدیریت، تصمیم‌گیری و اجرا هم باید استثنایی باشند. با همان رویه‌ی قبل نمی‌توان انتظار تغییرات عمده‌ای داشت. در واقع اگر بستر لازم برای هدایت و جذب سرمایه‌ها در استان کرمان در سال جدید فراهم نشود، امکان دارد استان‌های دیگر گوی سبقت را از این استان برابند. منظور از بستر مناسب لزوماً برنامه‌ریزی آن هم به شکل سنتی آن یعنی به شکل جامع و استراتژیک نیست! چرا که این سیستم برنامه‌ریزی به دنبال شکار فرصت‌ها نیست و تنها روزمرگی را در قالب برنامه‌نشان می‌دهد. مضافاً اینکه رفع همه‌ی مشکلات به شکل موازی و هم‌زمان، امری غیرممکن خواهد بود. منظور از بستر مناسب این است که ابتدا کانال یا مسیری برای جریان سرمایه‌ها در جهت توسعه استان تعریف شود سپس از طریق ابزارهای قانونی و اجرایی انگیزشی، سرمایه‌گذاران را به سمت این کانال هدایت نمود.

تحقق چنین موضوع مهمی در گرو همدلی، پشتکار و همکاری تمامی بخش‌های استان اعم از دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، دانشگاه، رسانه و غیره است که همگی باید در هموارسازی این مسیر تلاش خود را بکنند تا این استان از مواهب آن برخوردار شود.

در آخر ضمن تبریک سال نو به مخاطبان معزز رسانه تخصصی «اقتصاد کرمان» امید داریم که در سال جدید هم این نشریه بتواند در انجام رسالت خود، هر چه بهتر عمل نماید و با پرداختن به مسائل اقتصادی استان از درجه‌های مختلف، زمینه‌ساز نگرشی نو و تغییر و تحولات اساسی در مسیر توسعه اقتصادی استان بشود.

* دبیر شورای سیاست‌گذاری «اقتصاد کرمان»